

VOGELS ALS ZIEKENTROOSTERS.

(Vervolg en slot van blz. 139).

IN December, toen het kouder werd en dikwijls regende, lag ik zelden meer in de linnen tent, maar gewoonlijk in de houten hut. In een dennenboompje daarvóór, had ik een paar kokosnoten laten hangen en een aantal meesjes dartelden er rond. Maar einde December werd er een draaibare hut voor mij gebouwd, ongeveer 30 meter verder, op een open veld achter het huis aan een landpaadje, dat aan ééne zijde wordt afgesloten door een lage Meidoornheg, die den moestuin, waarin eenige vruchtboompjes staan, en verder een weilandje omheint. Daar zou ik nu verder altijd liggen, maar hoe zou ik daarheen mijn vogels lokken? Ik liet op het oude plekje een voederkooitje plaatsen. De slimme meesjes hadden natuurlijk terstond uitgevonden wat dat beduidde. Ook de boomklever (de andere) kwam er in en het was in een oogenblik leeg. Na twee dagen liet ik het verdragen naar de nieuwe hut en hing bovendien kokosnoten en slingers aardnootjes aan de hut en in het vruchtboompje, kleine stukjes spek in de heg. Welk een succes! Dadelijk vonden de meezen den weg er heen. En den geheelen winter verder hebben ze mij gezelschap gehouden. Langzamerhand waren er zooveel, dat ik tegelijk acht koolmeezen, twee pimpels en drie zwartkopjes telde; — een vreugde, een gedartel, een getjilp! Ze werden hoe langer hoe familiaarder, hipten over mijn bed, mijn tafeltje, over den vloer, buitelden over en in het kooitje. Het was soms een prachtig gezicht, al die glanzend mooie goed doorvoede diertjes. 's Morgens, als ik te 9 uur ongeveer buiten kwam, zaten ze me al op te wachten in het vruchtboompje bij mijn hut en als ze me zagen komen, dan was het een getjilp van belang.

Als ik 's middags te één uur werd neergelegd om wat te slapen, dan was het alsof ik niet meer voor de meesjes bestond en of zij nu baas waren in de hut. Dan onderzochten ze alles, dan zat er één boven op de gong, een ander boven op mijn boeken, een derde pikte in wat er verder alzoop mijn tafeltje stond; had ik mijn hand boven dek, dan pikten ze ook wel eens in mijn vingers; dan hamerde er weer eens een met zijn snavel op den vloer of op de tafel en ze vonden ook spoedig uit, dat in een ronde poeierdoos de voorraad fijngemaakte nootjes was geborgen. Daarop werd toen, en met groot succes, de kracht hunner snavels beproefd. Weldra was er een gat in de doos en ik moest die nu in 't vervolg in veiligheid brengen, als ik de hut verliet.

Half Februari kwamen er twee zwarte meesjes bij, echte zwarte meesjes met donker grijze vlerkjes en pikzwarte kop, borst en nek en een groote witte nekvlek; aardige, kleine, vlugge diertjes, die zich dadelijk ook thuis gevoelden, druk af en aan vlogen en mee aten. Zij bemoeiden zich niet met de andere meezen, terwijl overigens de meesjes gezellige diertjes zijn die in troepen samen schijnen te leven. Altijd kwam de geheele bende tegelijk, en dan waren ze weer langen tijd alle gelijk verdwenen en zeker elders aan het zoeken. Heel anders is het met bastaardnachttegaal en roodborst; die vertoonen zich altijd alleen. Het bastaardnachttegaaltje (*heggemus*, zooals men hem veel noemt, is eigenlijk een veel beter naam; het huist altijd in de heg) dat al deze maanden geregeld 's morgens bij het brood kwam, profiteerde den ganschen winter van de kruimpjes, die van de tafel der rijken vielen. Den heelen dag zocht het onder en rond het voederkooitje, bescheiden en stil, dadelijk van de drukke musschen te onderkennen door zijn deftige manieren, altijd alleen, totdat er 10 Februari ineens twee waren. En kort daarop begon hij ook zijn eenvoudig liedje, zacht, wat neuriënd als hij wipte door de heg, maar vroolijk en hard als hij boven op de heg of boven in een boompje zat. Ook het roodborstje geeft zich niet af met anderen. Ook hij bleef veel in mijn buurt bij en achter de heg of 's morgens voor mijn raam, altijd alleen, ook nu er verscheidene roodborsten zijn. Roodborst en bastaardnachttegaal eten altijd op de plaats zelf, waar ze het voedsel vinden; ik heb ze nooit met stukjes zien wegvliegen, zooals alle andere vogels doen.

Op 15 Maart hoorde ik voor 't eerst roodborstjesgezang; nu hoor ik het bijna den geheelen dag, en 's avonds is het alsof ze elkaar antwoorden. Wat vertellen die roodborsten aan elkaar? Het stille, bescheiden roodborstje lijkt nu ineens vinnig geworden — 's morgens vliegt hij op de musschen, en zelfs op de vinken en de meezen aan, als die bij het brood zitten. Het is eigenaardig dat bij de vogels, al juist als bij de menschen, ieder dat juist het liefst heeft, wat een ander bezit. Al ligt er nog zooveel voedsel, dan vliegen ze toch alle op elkaar aan, om nu precies dat stukje te hebben, wat de ander heeft veroverd. Alleen de stille bastaard-nachtegaal zag ik nooit van anderen wegkopen.

Eens op een morgen vond zelfs een groote kip den weg naar het gestrooide brood. O, wat stelde die zich aan, ik moest er in mijn centje om liggen lachen. Als een politieagent veegde zij de plaats schoon, geen vogeltje mocht er zich meer neerzetten. Zij sprong van den eenen kant naar den anderen, zoodra er weer een vogel kwam, sprong zelfs over een groote bak met planten heen, toen zich daarachter een vogeltje vertoonde, en zoo onhandig en ongracicus. En natuurlijk kon zij toch al het brood, dat er lag, niet opeten; maar aan een ander wat gunnen, dat ging toch heelemaal niet.

Allerzotst was het vaak om de bewegingen der meezen te zien. Als er een in het kooitje aan het grasduinen was en er kwam een ander, die dwaze manieren dan; de vlerken werden uitgespreid, het was of hij het heele kooitje ermede bedekken wilde, het kuifje opgezet en dan maar zoo de wacht gehouden, totdat de ander afdroop. De kleine zwartkop liet zich echter gewoonlijk niet afschrikken, die sloop toch naar binnen en liet zich door de tweemaal zoo groote koolmees niet uit het veld slaan. Soms ook waren ze met hun drieën gelijk op de kokosnoot. Een er boven op en aan het eten; twee met uitgespreide vleugels eraan hangend; zelfs de kopjes durfden die twee dan niet boven de noot uitsteken, en als ze het even probeerden, dan pikte de etende mees naar hen en dan doken ze weer naar onderen, totdat de etende genoeg had en wegvloog. En nu zitten diezelfde meezen samen op de oude leeggegeten kokosnoot, waarin nog wel eens restjes voedsel en zaad voor hen wordt neergelegd, en stoppen elkaar het voedsel in de bekjes, en het wijfje maakt hetzelfde vragende piepende geluid, als zij in de buurt van het mannetje is, als de kleintjes verleden zomer. Wat kunnen die meesjes eten! den heelen dag maar door en ze houden van alles. Ik moest soms mijn eigen maal tegen hen verdedigen. Ze kwamen op den rand van mijn bord en namen heele stukken brood, eens een heel stuk appel weg. Die stukken waren dan veel te zwaar en ze lieten ze buiten de hut weer vallen.

Een paar maal had ik een drama in mijn hut. Als die om den wind met de achterwand naar de heg en het vruchtboompje was gekeerd, dan waren de meezen in de war en vlogen tegen de ruit in die achterwand, en een paar maal sloeg er dan een tegen den grond. Daar zat hij dan een poosje te hijgen van den schrik, maar vloog weer spoedig weg. Eens echter leek een koolmees bepaald gewond. Hij bleef liggen op den rug en ik belde om hulp, en de pleegzuster nam hem voorzichtig op en zette hem in 't kooitje. Het beestje was niets dankbaar en pikte haar in de hand, maar toch nam hij de druppeltjes water, die zij van haar vinger in zijn bekje liet vallen. Meesje bleef echter in elkaar gedoken zitten hijgen nog wel een kwartier lang. Opeens begon een ander meesje in de buurt te fluiten. Dat had een herlevenden invloed. Mijn half dood gewaand diertje richtte zich ineens op, schudde zich de veeren, ging op den rand van het kooitje zitten, floot terug en vloog toen blijkbaar ongedeed weg.

Een paar maal ben ik opgeschrikt door angstgeschrei van mijn vroolijk, dartel troepje. Dan streek er ineens een roofvogel neer, eenmaal zat hij zelfs een heel poosje op de heg kalm rond te staren. Eens kwam hij op den grond voor mijn raam, ging eens kijken in de hut en vloog toen weer weg. Het zal wel een sperwer geweest zijn, een mooi aardig dier. Maar toen heb ik op een goeden dag den eigenaar van het buiten gezien, een der vele goedhartige brave menschen, die er toch een genoeg in kunnen vinden, dagen lang rond te loopen met een geweer in de hand en eenige opjagers achter zich aan, om aardig en

mooie en ook nuttige dieren dood te schieten; er vielen eenige schoten en het mooie dier heb ik niet weer gezien.

En nu is het voorjaar in het land, ja, hoe lang eigenlijk al niet, dat begint buiten zooveel vroeger dan in de stad. Op 15 Februari hoorde ik reeds in de vroegte een merel zingen en om 11 uur begon hij opnieuw. In de stad heb ik eens eind Januari een zanglijster gehoord, maar de merel nooit vóór einde Maart. Op 18 Februari sloeg de vink al even, op 24 Februari hoor ik het liedje van den winterkoning. Op 19 Maart trekken er meeuwen en kieviten over van het Z.O. naar het N.W. Op 15 April hoor ik het tiftjafje, op 17 April den groenling, op 25 April 's avonds even een roodstaartje. De zanglijster zingt al een poos zijn hoogste lied, merels en zanglijsters springen bij tientallen over het weiland, de ringmuschjes en een massa vinken zijn bezig op het veld en vermaken zich in en op de heg, baden in het warme zand. De spreeuwen houden 's avonds vergadering in de hooge beuken, de specht lacht vroolijk in de verte. En mijn meesjes hebben zeker wat beters te doen dan mij op te vroolijken; er komen er nog wel eens af en toe in het kooitje, maar ze laten mij nu toch erg alleen. Of ze gelijk hebben; wat zullen ze om en bij een zieke zijn, als ze de liefde in het hart hebben en een woning hebben in orde te maken. Wie heeft dan nog gedachten voor wat anders? 's Morgens, nu met het warme weer al vroeg mijn buitendeuren openstaan, komt er nog wel eens een koolmees in mijn kamer, springt op mijn bed en verdwijnt weer. Herkent hij mij of herkent hij mijn deken? In de huiskamer vlak naast mijn slaapkamer komt hij nooit.

Weldra zal het zomer zijn. Misschien geven de vogels in hun voorjaars- en vroegzomergedoe mij toch nog wel wat te zien en te genieten, misschien maken ze hun nestjes in mijn buurt; en als ze het voelen konden, hoe moeilijk het is om stil en werkeloos te moeten neerliggen en hen niet te kunnen bespieden in hun gewichtigen arbeid, dan zouden ze mij zeker later hun kleintjes brengen. Mogelijk kom ik daar dan nog eens wat van vertellen.

Zeist, April 1915.

A.

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN.

DE 3de aflevering van den 21sten jaargang van het „Tijdschrift over Plantenziekten” begint met eene verhandeling van den Heer N. van Poeteren over »de Spruitvreter of Knopworm der bessenstruiken (*Incurvaria capitella* Fabr.). De levenswijze van dit schadelijk insekt wordt uitvoerig beschreven. De in de 2de helft van Mei en begin Juni vliegende vlindertjes leggen hare eitjes in de dan nog groene, halfvolwassen bessen, de rupsjes voeden zich met de jonge pitten, wat vroegtijdig kleuren der aangetaste bessen tengevolge heeft. Tegen einde Juni verlaten de rupsen de bessen om aan de takken een spinseltje te maken, waarin zij overwinteren. In het begin van het volgend voorjaar trekken zij uit deze winterkwartieren naar de knoppen en jonge scheutjes, die zij uitvreten; aan de op deze wijze toegebrachte soms zeer groote schade danken zij hunnen naam. In April zijn zij volwassen; zij verlaten de scheuten en laten zich aan een spinseldraad op den grond zakken om daar op geringe diepte een cocon te spinnen, die met gronddeeltjes is omgeven, waarbinnen zij verpoppen. Bij ons te lande schijnt deze wijze van verpoping regel te zijn, en die in de uitgevreten scheut uitzondering; buitenlandsche schrijvers vermelden juist het tegenovergestelde. De aangetaste knoppen loopen in het geheel niet uit, of hoogstens komen, als de aantasting eerst later heeft plaats gehad, de onderste blaadjes tot ontwikkeling; het hart, en daarmede de bloemtros is weggevreten. Roode, witte en zwarte bessen worden op deze wijze beschadigd. Na eene bespreking van de tot dusverre in binnen- en buitenland aangeraden bestrijdingsmiddelen, in hoofdzaak het vernietigen der